

Kada kreiptis į logopedą?

Vaiko kalbą stebėti būtina nuo pat kūdikystės. Dažnai tėvams kyla klausimas ar kreiptis į specialistus jei vaikas nepradeda skleisti kalbos garsų atėjus pirmajam, neprakalba atėjus antrajam ar trečiajam gimtadieniui. Nuomonių galima rasti įvairių, tačiau tėvai vaikui yra patys svarbiausi ir jie pirmieji turi pastebėti vaiko kalbos nesklandumus ir į tai reaguoti.

Tėvams viena didžiausių intrigu pirmaisiais vaiko gyvenimo metais - kokią pirmąjį žodį mažasis išgars? O ketveri-penkeri metai laikomi ta riba, kai vaikas jau turi gebėti taisyklingai tarti bemaž visus kalbos garsus. Tačiau neretai pasitaiko, jog sudėtingesniųjų garsų, tokių kaip *r, š, č* ar *dž*, tarimo mokymasis gali kiek užsitęsti. To priežastis gali būti ne tik sulėtėjusi vaiko garsų tarimo raida ar kalbėjimo sutrikimai, bet ir tėvų, mokytojų tirti pirmuosius žodžius, patyrimo ar net žinių stoka.

Vaiko kalbos raidai įtaką daro ir artimų žmonių kalba. Jeigu šeimoje kalbama rišliai, taisyklingai, vartojant turtingą žodyną, vaikas natūraliai to mokosi. Šilti šeimos narių santykiai ir malonus bendravimas – būtinos sąlygos ne tik sėkmingai kalbos plėtotei, bet ir asmenybės formavimuisi.

Dislalija (šveplavimas)

Iš visų kalbos sutrikimų, dažniausias – dislalija (šveplavimas). Dislalija tai pastovus, kalbos garsų (dažniausiai priebalsių), netaisyklingas tarimas, esant normaliai klausai. Jei vaikui jau 5 – 5,5 metų, o jis vis dar švepluoja būtų labai naudinga kreiptis logopedo konsultacijai.

Vaikui galima nustatyti dislaliją, jei :

- kalbėdamas vaikas praleidžia tam tikrus garsus;
- netaisyklingai taria garsus;
- iškraipo tariamus garsus.

Dažniausiai vaikai netaria, arba taria netaisyklingai šiuos garsus: S, Z, Š, Ž, C, Č, DZ, DŽ, L, R, K, G, J. Pradėjus eiti į mokyklą, netaisyklingai taria garsai trukdys mokytis skaityti ir rašyti. Todėl vos tik pastebėjus, kad vaikas garsus taria netaisyklingai, juos praleidžia ar keičia vienus garsus kitais – būtina kreiptis logopedo konsultacijai.

Daugelis mokinių susiduria su įvairiais mokymosi sunkumais, ypač pradinėse klasėse, tačiau nevisada į mokinių daroms klaidas žiūrima rimtai. Kai kurie sunkumai gali būti rimtų sutrikimų atspindys.

Pradinukų tėvai turėtų būti itin akylūs ir stebėti vaikų daromas klaidas.

Kreipkitės į logopedą jei:

- vaikas netaisyklingai taria, painioja, praleidžia bet kokius kalbos garsus, mikčioja, tyli arba kalba labai greit;

- nuolatos painioja du (ar daugiau) panašiai skambančius garsus rašydamas ir/ar skaitydamas (pvz.: g-k; t-d; p-b);
- painioja panašiai optiškai atrodančias raides (pvz.: d-b; a-e-o ir pan.);
- rašto darbuose nuolat pasikartoja priebalsių painiojimo klaidos (pvz.: p-b; v-f; s-z; š-ž);
- rašo suliedamas vieno žodžio pabaigą su kito žodžio pradžia (t. y. mokinys negirdi žodžio ar sakinio pabaigos);
- rašydamas mokinys suskaldo vieną sakinį į kelis, rašo nedėdamas taškų sakinio gale;
- negeba taisyklingai konstruoti frazės (nederina žodžių tarpusavyje);
- sunkiai sekasi paaiškinti žodžių, žyminčių paprastus buitines daiktus, reikšmę, palyginti du daiktus, nustatyti jų požymius ir skiriamuosius ženklus;
- nenaudoja / nežino apibendrinančių sąvokų (pvz.: metų laikai, drabužiai);
- sunkiai sekasi rišliai ir nuosekliai atpasakoti girdėtą tekstą, ar paveikslėliuose pavaizduotą atsitikimą.

Ankstyvas kalbos ir komunikacijos sutrikimų nustatymas, logopedo bei tėvų bendros pastangos sėkmingai padeda vaikui tobulinti kalbos įgūdžius.

Parengė: logopedė Jurgita Lukšienė